

Zatorej je popolnoma nedotakljivo načelo, da je jedini pogoj obstanka rokodelstva popolnjenje ročne spretnosti, da torej ne morejo mehanične, temveč umetniške sposobnosti rokodelstvo ohraniti poleg tovarn. Za to se je s starih časov sem na to pokladalo veliko važnost, da je učenec znal svoje „mojstersko delo“ narediti z roko, še brez tistih strojev, ki jih imajo. Kjer ni tega, služijo obrtni učenci le špekulaciji in ostanejo robí strojev vse življenje.

Dobri zakoni, ki bi branili naše pošteno rokodelstvo pred surovimi izgredi in sleparsko špekulacijo naše novodobne industrije in trgovskih vitezov so vsaj ravno tako potrebni za rešitev rokodelstva, kakor razstave motorjev. To je pa posebno potrebno v državah, kjer narodov instink, zapeljan po mnogoletnih prevarah, ne more več tako dobro ločiti solidnega dela od sleparske reklame — kakor na Angleškem.

Obrtnijske raznoterosti.

Reforma obrtnega zavarovanja. Vlada misli na neko reformo zakona o zavarovanji za slučaj bolezni. Obrnila se je do bolniških blagajnic, do zavarovalnic proti nezgodam, trgovskih zbornic in pa do obrtnih nadzornikov z vprašanjem, katere določbe sedanjega zakona bi bilo potrebno premeniti.

Trgovski monopol na žganje. Finančni minister pl. Plener misli sklicati enketo, v kateri bodo imeli priložnost razni interesenti žganjarske obrti povedati svoje mnenje, kako bi trgovinski monopol na žganje vplival na proizvodnjo in porabo te pijače. Enketa se pa še le snide, ko bode v ministerstvu že dovolj proučili stvar za izdelovanje dotičnega zakonskega načrta.

Posojilnico osnovali so v Kranjski gori na Gorenjskem.

Shod koroških posojilnic je bil dne 3. t. m. pod predsedstvom gospoda državnega poslanca Mihe Vošnjaka v Celovcu.

Zakon proti sleparski konkurenci. V Nemčiji se pripravlja zakon proti sleparski konkurenci. Posebno hudo se bodo kaznovale in tudi policijsko preprečevale sleparske reklame z neresničnimi podatki o tem, kakšno je blago, kakšna mu je cena, od kot je in koliko je? Nadalje se bodo potem zakonu kaznovali sleparji pri meri in vagi, navidezne kupčije, ponarejanje trgovskih znamenj in poniževanje poštenega trgovca ali obrtnika z nepoštenimi konkurenčnimi manevri. Strogo se bode tudi kaznovalo, ako bi kdo na nedovoljen tajen način si dobil seznam kupcev ali naročnikov kacega drugega trgovca ali obrtnika, ali pa zlorabil tovarniško tajnost. Vidi se, da bode ta zakon imel mnogo dobrih določb. Zadel bode v prvi vrsti sleparske židovske trgovce.

Kmetijstvo.

Črtice o kmetijski kemiji.

P r s t.

(Dalje.)

Kakor so kalijeve, natrijeve in kalcijeve spojine važne za rastlinstvo, tako so potrebne tudi magnezijeve. Zato pa tudi o tej kovini hočemo nekoliko spregovoriti.

Od kovin, o katerih smo dosedaj govorili, se nobena ne obdrži na prostem zraku, magnezij se pa pri navadni gorkoti ohrani precej časa. Pri višji gorkoti pa zgori s svetlim plamenom, to je spoji se s kislikom. Rabijo ga celo za intenzivno svetlobo, posebno pri fotografiji, kadar hočejo po noči kaj fotografovati. Magnezij je bele barve. Če ga razbelimo, se topi, pri večji vročini pa tudi shlapi. Pri navadni gorkoti vode ne razkroji, pač pa pri gorkoti okrog 100°, odtegne jej kislik, s katerim se spoji in pri tem nastaja nespojen vodik. V razredčenih kislinah se raztopi. Iz njegovih spojin dobivajo ga na različne načine. V trgovini se nahaja kot žica, trak, kosi ali pa prah, za kar se že potrebuje.

Magnezij se nahaja kemično spojen v raznih kamenih, kakor v avgitu, omolitu, magnezitu itd. Nahaja se pa tudi v mnogih rudninskih vodah in v morji.

Če magnezij zgori, nastane magnezijev okis, ki se po navadi imenuje žgana magnezija, ker se navadno doobiva s tem, da razbelimo ogljikovokislo magnezijo. Ta okis se v vodi jako težko topi. Če pa zdrobljeno žgano magnezijo zmešamo z vodo, se strdi v magnezijin hidrat. Zaradi te lastnosti rabijo žgano magnezijo za kit.

V zemlji se nahaja pred vsem ogljikovokisla magnezija. Znano je kot kamen dolomit in magnezit, pa je tudi pomešana mej prstjo. Čista ogljikovokisla magnezija je bela rahla tvarina, katera se rabi tudi v obrtniji in pri zdravilstvu.

Fosfornokisla magnezija nahaja se tudi v zemlji, potem pa tudi v kosteh živali, scalnici, žitnem zrnu. Fosforna magnezija je brezbarvena kristalinična tvarina, ako se nahaja samočista.

Poleg tega so pa v prsti še v spojine magnezije z nekaterimi manj znanimi črno-prstnimi kislinami, ki so pa jako važne redilne snovi.

Železo je tudi prvina, ki je večje važnosti za rastlinstvo in živalstvo, nego bi si kdo mislil. Nahaja se železo v krvi živali, pa tudi v rastlinah. Zato je pa potrebno, da se nekaj železnih spojin nahaja v vsaki rodovitni prsti.

Železo je občno znana kovina in jo zatorej nam ni potrebno opisovati. Pač pa moramo spregovoriti o železnih spojinah, ki se nahajajo v prsti. Jedna taci spojini je hidrat železnega okisa, ki se po navadi rja imenuje. Nareja se, če se železo na vlažnem kraju spaja s kislikom in ob jednom tudi z vodo. V prirodi se nahaja kot rujavi železni kamen, rumene železne rude i. t. d. v večjih in v manjših množinah v prsti. Rumenujavkast je in daje raznim rudninam barvo.

Druga taka spojina je fosfornokislo železo, ki je brezbarvena tvarina in je posebno velicega pomena za rodovitnost prsti.

Velike važnosti za dobroto vsake prsti so silicijeve spojine. Nekateri so redilne snovi, druge pa po svojih fizikalinih lastnostih pospešujejo rast rastlin. Ta prvina je jako razširjena po zemlji, ali nespojena se pa vendar